పద్ధతి

ఊళ్ళో పెళ్ళయితే కుక్కలకు హడావిడి అంటారు. కాలేజీలో యెన్నికలొస్తే యే రకం జంతువుల హడావిడి వుంటుందో తనకు అర్థంకాదు !

అప్పుడే రెండు కుల శిబిరాలూ, యుద్ధానికి ఆయత్తమై వున్నాయి. ఈ ఎన్నికల సముద్రపు ఆటూ పోటూ యెప్పుడాగిపోతుందా అని తానూ, తన స్టాఫ్ భయాందోళనలతో చస్తోంటే, ఈ చెట్టుకింద ప్లీడరు జనార్దనరెడ్డి తయారవుతున్నాడు.

కాలేజీ కమిటీ మెంబరు దర్జా ! వస్తున్నానంటూ ఫోను ! పద్ధతి పద్ధతి అంటూ యిక చంపుతాడు. ఉపాధ్యాయవృత్తి అందరికీ లోకువే. ప్రైవేటు కాలేజీకి అందరూ మొగుళ్ళే.

ప్రిన్సిపల్ విసుక్కున్నాడు. కాలేజీ ఆవరణలోని సర్కారు తుమ్మకంప చెట్ల మధ్య రాచబాటలో విలాసంగా వస్తున్న కాలేజీ కమిటీ మెంబరు జనార్దనరెడ్డి కిటికీలోంచి కనిపించాడు. కాలేజీని ఈ సర్కారు తుమ్మకంప పట్టుకున్నట్లు పట్టుకుంటాడు యిక, అనుకున్నాడు.

గది లోపలికి వచ్చిన జనార్దనరెడ్డిని అయిష్టంగా "కూర్చోండి" అన్నాడు. ఆ లోపే వచ్చిన వెంకురెడ్డిని చూసి "ఓ మీరూ తోడు వచ్చారా?" అని ఫైలేదో చదువుతూన్నట్లు కాసేపు నటించి, "ఇక చెప్పండి" అన్నాడు.

ప్రిన్సిపల్ యెదురుగా కుర్చీలో తాపీగా కూర్చొని, టేబిల్‌మీది ఆష్‌ట్రే ముందుకు జరుపుకొని, సిగరెట్టు ముట్టించి పొగ వదులుతూ జనార్దనరెడ్డి అందుకున్నాడు:

"పద్ధతంటే పద్ధతే. కాలేజీ ఈ ఊళ్ళో మొదలుపెట్టినప్పట్నుంచీ అంతే. కమిటీ ఛయిర్మన్ మనవాడు. కరస్పాండెంట్ వాళ్ళ మనిషి. కమిటీ మెంబర్లు మనవాళ్ళు నలుగురూ, వాళ్ళు నలుగురూ. ఆ మధ్య డి.ఇ.వొ.గా హరిజనుడెవడో మన జిల్లాకొస్తే, ఓ హరిజనుణ్ణి కమిటీ మెంబరుగా వేసుకున్నామనుకో - పద్ధతి తప్పి ఆపద్ధర్మంగా. వాడు లూజు గూటం. ఎప్పుడైనా పెరికి అవతల వెయ్యొచ్చు. స్టూడెంట్స్ యూనియన్‌లో మాత్రం పద్ధతి లేకుండా వుందా? ఈసారి కొమ్ములు మొలిచి యెలక్షన్లకు దిగారు, వాళ్ళు- హైదరాబాదులో మన పలుకుబడి తగ్గిందని ఈ యెలక్షన్లు జరగకుండా చూడు. కాలేజీ ఛయిర్మన్ మనవాడికివ్వమను. సెక్రటరీ వాళ్ళను తీసుకోమను. పద్ధతి నిలుస్తుంది."

జనార్దనరెడ్డి 'పద్ధతి' 'పద్ధతి' ఉపన్యాసానికి ప్రిన్సిపల్‌కు నవ్వు రాలేదు; ఒళ్ళు కంపరమెత్తింది. ఆయన మౌనాన్ని చూసి, జనార్దనరెడ్డి మరింత విజృంభించాడు:

"యేం మాట్లాడవు? ఈ కాలేజీ కమిటీ, ఈ స్టూడెంట్స్ యెలక్షన్లూ పోనివ్వు. కాలేజీలో ఉద్యోగాలు కూడా మనవాళ్ళకూ, వాళ్ళకూ సమాన పంపకాలు చేస్తూనే వున్నాం కదా - పద్ధతి ప్రకారం. కోన్‌కిస్కా కులంగాళ్ళు వొకరో యిద్దరో వున్నారనుకో. రాజకీయాల్లో ఆ పద్ధతి యిష్టం లేకపోయినా తప్పదు. యేమైనా అసలు పద్ధతి తప్పి, ఛయిర్మనుకు పోటీ పెడతాం, సెక్రటరీకి పెడతాం, ప్రతి క్లాసుకూ పోటీ పెడతాం అంటే యిక్కడ మనవాళ్ళెవళ్ళూ గాజులు తొడుక్కొని కూచోలేదు," జనార్దనరెడ్డి తన ఎడమచేతికి దళసరి గాజులావున్న వాచ్ చెయిన్‌ను పైకి లాక్కున్నాడు.

జనార్దనరెడ్డి మాటలు వింటూంటే ప్రిన్సిపల్‌కు కడుపులో తిప్పుతోంది. 'మనవాళ్ళు, మనవాళ్ళు'... ఈ కులమందలో తనకు సభ్యత్వమిచ్చినట్లు! తాను చేరినట్లు!! తనలో పదేళ్ళ కిందటి రకమే వుండి వుంటే, ఈ పద్ధతి మనిషిని ముఖంమీద తన్ని వుండేవాడు. తనమీద తనకు కోపం వస్తోంది. అసహ్యం కలుగుతోంది. మరీ ఈ యేడాదిగా ప్రిన్సిపల్ పదవి- కాలేజీనేదో ఉద్ధరించాలనుకున్న పదవి. తన మూలుగుల్ని పీలుస్తోంది.

ప్రిన్సిపల్ తమాయించుకొని సానునయంగా అన్నాడు:

"ఈ యేడాది పిల్లలిట్లా మరీ అన్యాయంగా కులంమీద చీలిపోవడం మన కాలేజీ దౌర్భాగ్యం. యెవరి చలవైనా, గొడవలూ, అల్లర్లూ పిల్లల భవిష్యత్తును పాడుచేస్తాయి. అదే కమిటీ ఛయిర్మన్‌గారికీ, కరస్పాండెంటుగారికీ చెప్పాను. మా స్టాఫ్ మెంబర్లకూ్కడా గుర్తుచేశాను. మీకోపం రాకపోతే ఒకమాట చెబుతాను... యెవరికైనా మంట నెగెదోయటానికి యెంతోసేపు పట్టదు..."

జనార్ధనరెడ్డికి కోపం వచ్చింది. వ్యంగ్యంగా అన్నాడు:

"అవున్లే. మంటలు యెగదోయవద్దనేగా ఆ వెంకట్రామానాయుడికి స్టూడెంట్స్ యూనియన్ వైస్ ప్రెసిడెంట్‌షిప్ యిచ్చావు."

ప్రిన్సిపల్ అంటించాడు:

"ఆ పద్ధతిలోనే ఈ వెంకురెడ్డికి కూడా ఫైన్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ వైస్ ప్రెసిడెంట్ షిప్ యిచ్చింది."

అంతవరకూ వింటూ మౌనంగా కూచున్న ఎకనమిక్స్ హెడ్ వెంకురెడ్డి అభేద్యమైన చిరునవ్వు మాత్రం నవ్వి వూరుకున్నాడు.

"నేను చెప్పేది చెప్పాను - నా పద్ధతి అది. యేదో మనవాడని ప్రిన్సిపల్ చేసినందుకు... నీ యిష్టం... అదే వాళ్ళయితే..." జనార్దనరెడ్డి లేచి వెళ్ళిపోయాడు. వెంట వెంకురెడ్డి లేచి తోకలా అనుసరించాడు.

రాస్కెల్! యేదో మనవాడని అట–కులప్రేమ కారిపోతున్నట్లు; యే క్వాలిఫికేషన్‌లు లేని సన్నాసి తానయినట్లు; యే సీనియారిటీనో తప్పించి తన నెత్తిన కిరీటం పెట్టినట్లు!... నీ పన్నాగం నాకు తెలుసు. పిల్లలకు తెలీదు. వెంకురెడ్డి లాంటి స్టాఫ్‌మెంబర్ల పుణ్యమా అని రాజకీయ గురువు అయ్యావు- వాళ్ళ పాలిటికి. ఈ పిల్లలైనా యేదో రకమైన రాజకీయాదర్శాల పేర్లతో చీలికొట్టుకున్నా బావుండేది. అర్థం చేసుకోవచ్చు. యే ఆదర్శాలూ లేని ఈ తరం బాగుండదు. జనార్దనరెడ్లూ, వెంకురెడ్లూ, వెంకట్రామానాయుళ్ళూ కులం దిబ్బలు. ఈ దిబ్బల్లో పేడపురుగులు ఈ విద్యార్థులు. ఈ దేశానికి మోక్షంలేదు.

ప్రిన్సిపల్ మనస్సు నిర్వేదంతో నిండిపోయింది.

"సార్! మీకోసం స్టూడెంట్లొచ్చారు," ప్యూన్ పిలుపుతో ప్రిన్సిపల్ ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు.

"రమ్మను."

ఓ పదిమంది లోపలికి వచ్చారు. 'అబ్బయ్య నాయుడి గ్రూపు' అని ఆయనకు తెలిసిపోయింది. ఈ గ్రూపులో ప్రసాద్ వుండటమే ఆయనకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. తినబోతూ రుచి అడగటమెందుకని అనుకున్నాడు.

"కూచోండి," ప్రిన్సిపల్ కుర్చీలు కళ్ళతో చూపించాడు.

కొందరు కూర్చున్నారు. కూచున్న వారిలో హిప్పీతరం ప్రతినిధి ఒకడు నాందీ పలికాడు :

"ఎలక్షన్లలో – మీరేం చేయాలనుకున్నారు ?''

"మీరే చెప్పండి." ప్రిన్సిపల్ నవ్వు హిప్పీకి నచ్చలేదు; వివరాలు అడిగాడు :

"ఇండైరెక్ట్ ఎలక్షన్లే వుంటాయి కదా? యిప్పుడే చెప్పండి. క్లాస్ రిప్రజెంటెటివ్స్‌ను యెవరెవర్ని నిలబెట్టాల్సిందీ మా గ్రూపు డిసైడ్ చేసుకుంది. కేన్వాసుకు కూడా దిగాం. మళ్ళీ డైరెక్ట్ ఎలక్షన్లని అంటారా?" హిప్పీ వివరణ అడిగాడు.

"ఎమర్జన్సీ వుంటే మెరిట్ నామినేషన్లని అనేవారు!" గొణిగినట్లు అన్న వాడిని ప్రిన్సిపల్ పట్టించుకోలేదు. నవ్వుతూనే ప్రశ్నించాడు :

"డైరెక్ట్ యెలక్షన్లని యెవరన్నారు ? మీరందరూ కోరేదీ, కాన్స్టిట్యూషన్లో వుండేది యిండైరెక్ట్ యెలక్షన్లే...ఏవైనాగొడవల్లేకుండా రాజీ కాకూడదా ?"

"మీకేం యిబ్బంది సార్ ? మేం మేం తేల్చుకుంటాం."

"మీరేమంటారు ప్రసాద్, అబ్బయ్యనాయుడూ ?"

"వాళ్ళనేదేముంది సార్! మా తరపున నిలబడుతున్నారు. మా గ్రూపు దంతా వొకే మాట. ఈ రాజీలూ గీజీలూ కుదిరే దశ దాటిపోయింది. నామినేషన్లు కాల్‌ఫర్ చేయండి," హిప్పీతరంవాడు రాజకీయ ప్రతినిధిలా జవాబు యిచ్చాడు. హిప్పీ వాలకం చూస్తూంటే దిబ్బలు గెలికే కోళ్ళు జ్ఞాపకానికి వచ్చాయి, ప్రిన్సిపల్‌కు.

"ఆ తర్వాత మీ యిష్టం. యేవైనా అవకతవకలు జరిగితే మాత్రం ఈ కాలేజీ టాపు లేచిపోతుంది...పదండ్రా," ఛెయిర్మన్ పోటీదారు అబ్బయ్య నాయుడు యింతకంటే మర్యాదగా చెప్పవలసిందేమీ లేదన్నట్లు చెప్పేసి కదిలాడు. అందరూ బయటికి నడిచారు. ప్రసాద్ బయటికి వెళ్ళినవాడల్లా తిరిగి వచ్చి ప్రిన్సిపల్‌తో క్షమాపణ ధోరణిలో చెప్పాడు :

"క్షమించండి సార్! మిమ్మల్ని బాధపెట్టాలనే ఉద్దేశం కాదు మాది. మీరంటే స్టూడెంట్స్‌లో అందరికీ గౌరవమే. మీ మనసు మాకు తెలుసు. ఈ గొడవలు నాలాటి కొందరికి బాధగానే వున్నాయి. గ్రామపంచాయతి ఎన్నికలే నయమనిపిస్తున్నాయి – మన కాలేజీ ఎన్నికలు కూడా."

"నువ్వెందుకు ఈ రొంపిలో దిగావు ?" ప్రిన్సిపల్ కంఠంలో బాధ ధ్వనించింది.

"పరిస్థితులు సార్ !"

బయటినుంచి అబ్బయ్యనాయుడు గొంతు పెంచి పిలిచాడు:

"రారా ప్రసాద్, యింకా మాట్లాడేదేముంది? వాళ్ళంతా ఒక్కటే"

"వస్తాను సార్!"

'వాళ్ళంతా ఒకటే'. అబ్బయ్య నాయుడూ! నీ వెనుక మీనాన్న డబ్బు లేకుండా కులంతో ఓట్లు తెచ్చుకో. కులం వాళ్ళంతా ఒకటే అయితే నీకంటే వందల రెట్లు తెలివిగలవాడూ, నీ కులానికే చెందిన ప్రసాద్‌ను ఛెయిర్మన్ కానివ్వు... నీ చెల్లెల్ని ప్రసాద్‌కిచ్చి చెయ్యవోయ్... అమాయకుల్ని రెచ్చగొట్టి వాడుకోవటం కాదు.

ప్రిన్సిపల్ మనస్సు జుగుప్సతో అల్లాడింది.

ఆవాళ సాయంత్రం స్టాఫ్ కౌన్సిల్ సమావేశ మయింది. మూడు గంటలు సాగింది. అకడమిక్ చర్చలవల్ల సమస్యలు తేలవని మరోమారు ప్రిన్సిపల్‌కు తెలిసివచ్చింది. తక్షణ సమస్యలపట్ల నిత్య జాగ్రత్తే శరణ్యం. యిండైరెక్ట్ ఎలక్షనే అయినా, క్యాంపులు నడపటం ఓటర్లను దాచటం, ఎత్తుకపోవటం లేకుండా క్లాస్ రెప్రజెంటెటివ్స్ ఎన్నికలు ముగిసిన గంట వ్యవధిలోగా ఛెయిర్మన్, వైస్ ఛెయిర్మన్, సెక్రటరీ, జాయింట్ సెక్రటరీ, తదితర కార్యవర్గ సభ్యుల ఎన్నికలు జరిగితీరాలనీ, ఆ యా క్లాసుల్లో ఎన్నికయిన అభ్యర్థులను ప్రిన్సిపల్ గదికి చేర్చే బాధ్యత ఉపాధ్యాయులు తీసుకోవాలనీ ప్రిన్సిపల్ ప్రతిపాదించాడు. ప్రతిపాదనను చిత్తశుద్ధితో అమలుపరచాలనే తీర్మానం మాత్రం నెగ్గింది.

తీర్మానా లెట్లున్నా, కమిటీ ఛెయిర్మన్ కోటారెడ్డి, కరెస్పాండెంట్ రంగయ్య చౌదరిగార్లతో మాట్లాడి కుల యెన్నికలను ఒక కొలిక్కి తెచ్చి విద్యా సంస్థ మర్యాద కాపాడుదామని ప్రిన్సిపాల్ ప్రయత్నాలు సాగించాడు. హైదరాబాదు వెళ్ళిన ఛెయిర్మన్, కరస్పాండెంట్లు హైదరాబాదు విడిచి రాలేదు. ట్రంకాల్స్ చేసి యిద్దరినీ పట్టుకొనే వేళకు నాలుగు రోజులు గడిచాయి. వాళ్ళిచ్చిన సందేశ మల్లా "మరీ గొడవల్లేకుండా చూసుకోమ"నీ, "తామిప్పుడే రాలేమ"నీ. కాలమే సమస్యల్ని పరిష్కరిస్తుం దనుకుంటూ ప్రిన్సిపల్ నామినేషన్లు దాఖలు చేసుకోమని విద్యార్థులకు నోటీసు పంపాడు.

నామినేషన్లు విత్‌డ్రా చేసుకొనే గడువుకు ఒకరోజు ముందురాత్రి, రెండు ముఠాల వాళ్ళూ తన్నుకోవలసినచోట్ల తన్నుకున్నారు. జనార్దనరెడ్డి బ్రాందీ షాపూ, వెంకురెడ్డి బావమరది మిలిటరీ హోటల్ ఒక ముఠాకూ; వెంకట్రామానాయుని తమ్ముడి వైన్‌షాపూ, ఛెయిర్మన్ క్యాండిడేటు అబ్బయ్య నాయుని

తండ్రి సినిమా హాలూ మరొక ముఠాకూ శిబిరాలయ్యాయి. రాత్రి యుద్ధాలు చేసుకోకూడదనే ఒప్పందాలేవీ వాళ్ళమధ్య లేవు.

హైదరాబాదునుంచి పరస్పర సహకారంతో చెరొక పర్మిట్‌నూ సాధించు కొని ఒకే కారులో వచ్చిన కాలేజీ కమిటీ ఛెయిర్మన్, కమిటీ కరస్పాండెంట్ తమ పరోక్షంలో జరిగిన అనర్థాలకు విసుక్కుంటూ రంగంలో ప్రవేశించారు. కులధర్మ కాటా ముందేసుకున్నారు.

అబ్బయ్యనాయుడు కాలేజీ ఛెయిర్మన్ అయ్యాడు. వైస్ ఛెయిర్మన్, సెక్రటరీ పదవులు ఒక నిరంజన రెడ్డికీ, మరొక సుబ్బారెడ్డికీ వశమయ్యాయి. జాయింట్ సెక్రటరీ ఒక రామానాయు డయ్యాడు. సెక్రటరీకి నామినేషన్ వేయించబడిన ప్రసాద్, క్లాస్ రిప్రజెంటెటివ్ మాత్రం అయ్యాడు. ఆ తర్వాత ప్రిన్సిపల్ సలహాతో ప్రసాద్ తెలుగు భాషాసమితి కార్యదర్శి అయ్యాడు. హిప్పీ తరం ప్రతినిధికి ఆ రాత్రి అబ్బయ్యనాయుని భూరి సన్మానం లభించింది.

కాలేజీలో 'శాంతి భద్రతలు' నెలకొన్నాయి.

కాలేజీ పాడుకాకుండా కమిటీ ఛెయిర్మన్, కరస్పాండెంట్‌లతో చెప్పి రాజీ ప్రయత్నాలు పద్ధతి ప్రకారం చేశానని జనార్దనరెడ్డి నలుగుర్లోనూ చెప్పు కున్నాడు.

నెలరోజులు గడిచాయో లేదో, కాలేజీలో కాంటీన్ ఏర్పాటు గొడవతో మళ్ళీ కాలేజీలో హడావిడి మొదలయింది. తనకు ఈ నిత్య మంత్రసాని పని తప్పదనుకున్నాడు ప్రిన్సిపల్.

కాంటీన్ టెండర్ల విషయమై జనార్ధనరెడ్డి ప్రిన్సిపల్ వద్దకు వచ్చాడు. ఈ మారు వెంట వెంకురెడ్డి లేడు. ఛెయిర్మన్ అబ్బయ్యనాయుడు ఉన్నాడు. జనార్దనరెడ్డి వస్తూనే తన పద్ధతి వివరించాడు:

"యెవరో పిటీషన్లు పెట్టినారని నా బావమరిది కాంటీన్ ఎత్తివేశారు. ఆ పద్ధతి మంచా చెడ్డా అనీ నేనిప్పుడు ప్రస్తావించను. ఈసారి మా తమ్ముడు టెండర్ వేశాడు. వెంకురెడ్డి బావమరిది ఆ మిలిటరీ హోటలుగాడు కూడా టెండర్లు వేసినట్లు తెలిసింది, తక్కువ రేట్లేసి."

"టెండర్స్ సీళ్ళు విప్పక ముందే ఎట్లా తెలిసింది ?"

"వెంకురెడ్డి ప్రచారం చేసుకుంటున్నారు," అబ్బయ్యనాయుని సత్వర సమాధానానికి ప్రిన్సిపల్ విస్తుపోయాడు. ఆయనకు, అబ్బయ్యనాయునిలో పైకి వెళ్ళే లక్షణాలు కన్పించాయి.

జనార్దనరెడ్డి గింజుకున్నాడు:

"వెంకురెడ్డి పద్ధతి నాకు గిట్టలేదు. కమిటీ మెంబర్ని అయివుండి నా ప్రిస్టేజీ ఏం కావాలి? కాంటీన్లో ఏదో ఆదాయం తగలబడుతుందని కాదు. ప్రిస్టేజీ పోగొట్టుకోవడం నా పద్ధతికి వ్యతిరేకం. అబ్బయ్యనాయుని అడగండి నా పద్ధతి."

అబ్బయ్యనాయుడు జనార్ధనరెడ్డిని సమర్థిస్తూ అన్నాడు:

"అవును సార్ ! ఏమైనా వెంకురెడ్డి బావమరిది టెండర్ ఒప్పుకుంటే బావుండదు. స్టూడెంట్స్ కెవరికీ యిష్టం వుండదు," అబ్బయ్యనాయుని మాటల్లో బెదిరింపు ధ్వనించింది. మాట మార్చి ప్రిన్సిపల్ మెల్లగా అంటించాడు:

"మీ రిద్దరూ ఒకటయితే స్టూడెంట్స్ కందరికీ యిష్టమవుతుంది. అందుకే అంటారు ఒక మంచిపనికి ఏ కులాలూ అడ్డురావని..."

ఏమని సమాధానించాలో యిద్దరికి తోచలేదు. ఒప్పుకోక చస్తాడా అని యిద్దరూ వెళ్ళిపోయారు.

వీళ్ళిద్దరూ ఏకం కావటం విచిత్రమే. అయినా సహజమే బ్రాందీ షాపులూ, సినిమా హాల్సూ పరస్పరం సంభావించుకోకుండా వుండవు.

వాళ్ళను ప్రిన్సిపల్ మరొక్కమారు అసహ్యించుకొన్నాడు.

స్టూడెంట్స్ యూనియన్ కార్యవర్గం సమక్షంలో టెండర్ల పరిశీలన జరిగింది. రేట్లు ఎక్కువ కోట్ చేశారని జనార్ధనరెడ్డి తమ్ముడు, ఎకనమిక్స్ హెడ్ వెంకురెడ్డి బావమరిదిల టెండర్లను ప్రిన్సిపల్ తోసిపుచ్చాడు. కాలేజీ పాత విద్యార్థి, నిరుద్యోగి యువకుడైన జోసఫ్ టెండర్ని ప్రిన్సిపల్ అంగీకరించాడు. జనార్ధన రెడ్డి తమ్ముని టెండర్ అంగీకరించటమే కాలేజీ యూనియన్ యిష్టం అని అబ్బయ్యనాయుడు మొండి వాదనకు దిగాడు. ప్రిన్సిపల్ నిస్సహాయంగా ప్రసాద్ వైపు చూశాడు.

ప్రసాద్ శక్తులన్నీ కూడ గట్టుకొని తీవ్రంగా అన్నాడు:

"అబ్బయ్యా ! నీ యిష్టాన్ని యూనియన్ మీద, స్టూడెంట్స్ అందరిమీదా ఎందుకు రుద్దుతావు ? జనార్ధనరెడ్డి తమ్మునికే యివ్వాలని నీ కెందుకంత పట్టుదల? మరి మొన్న ఎలక్షన్లలో జనార్ధనరెడ్డేదో అవతలివైపు వాళ్ళను రెచ్చగొడుతున్నాడని కులం గొడవలు తెచ్చావే - ఎందుకు తెచ్చినట్లు ? పోనీ, జనార్ధనరెడ్డి బావమరిది కాంటీన్ విషయమై పిటీషన్లు పెట్టిందెవరు? మా లాంటి వాళ్ళను ఫూల్స్ చెయ్యటానికా ? వాడుకోటానికా ?"

అబ్బయ్యనాయునికి భ్రమమంది:

"నువ్వెవడోయ్ అడగటానికి? నేను చేస్తే క్లాస్ రెప్రజెంటెటివ్ అయ్యావు. ప్రిన్సిపలు చెబుతూంటే పోనీలెమ్మని బోడి తెలుగు అసోసియేషన్ సెక్రటరీ

చేశాం. జనరల్ సెక్రటరీ పోస్ట్ నీ కివ్వలేదని నీ కడుపు మంట. కనీసం పాంప్లెట్లు కొట్టించుకొనే గతిలేని వాళ్ళూ మాట్లాడే వాళ్ళే..."

"నేను గతిలేనివాణ్ణి కాబట్టే, మరో గతిలేని వానికి కాంటీన్ యివ్వటం మేలని చెప్పింది."

ప్రసాద్ వైపు ప్రిన్సిపల్ మెచ్చుకోలుగా చూశాడు.

అబ్బయ్యనాయుడు అక్కసుతో అన్నాడు :

"ఎక్కించుకోండోయ్ నెత్తిమీద – ఈ గతిలేని వాళ్ళందర్నీ – పూరేగండి. పల్లెల్లో మొగుళ్ళయినారు – యిక్కడ కూడా..."

ప్రిన్సిపల్ ఈ దశలో కలుగజేసుకోక తప్పదనుకుంటూ సర్దుబాటుగా అన్నాడు :

"మీ అందరి సమక్షంలోనే రూల్సు ప్రకారం టెండరును అంగీకరించాం. నో ఫర్దర్ ఆర్గ్యుమెంట్స్ ప్లీజ్...ఒకప్పుడు జోసఫ్ మాత్రం నీ క్లాస్‌మేట్ కాదా అబ్బయ్యనాయుడూ?" అబ్బయ్యనాయుని భుజంమీద చెయ్యివేసి ప్రిన్సిపల్ గది తలుపుదాకా నడిచాడు.

"రూల్సు ప్రకారం కాంటీన్ నడపక పోనీండి, అప్పుడు తెలుస్తుంది... పదండ్రా," అబ్బయ్యనాయుడు రుసరుస లాడుతూ మిత్రబృందంతో నిష్క్రమించాడు.

దిన దిన గండాల్లో మరొక గండం గడిచింది అనుకున్నాడు ప్రిన్సిపల్. యూనియన్ వైస్ ఛెయిర్మన్ నిరంజనరెడ్డి ప్రిన్సిపల్ దగ్గరగా వచ్చి రహస్యం మాట్లాడుతున్నట్లు మెల్లిగా గొణిగాడు:

"అది సరే సార్! జోసఫ్‌కు కాకుండా ఏ ఫార్వర్డ్‌కాస్ట్ వాడికిచ్చినా బావుంటుంది కదా? మళ్ళీ టెండర్లు పిలిచి...ఎంతైనా."

ప్రిన్సిపల్ రక్తం ఉడికిపోయింది :

"ప్లీజ్ లీవ్ దిస్ యిస్యూ...యిటీజ్ వోవర్... నేస్టీ యింట్రీగ్స్" ప్రిన్సిపల్ కోపాన్నిచూసి నిరంజనరెడ్డి మిగతా తన బృందంతో తప్పుకున్నాడు. ప్రసాద్ మరో యిద్దరు మిత్రులతో ప్రిన్సిపల్ నుంచి సెలవు తీసుకొని వెళ్ళాడు.

ప్రసాద్ మనస్సు కొత్త సంక్షోభంలో...

అబ్బయ్యనాయు డన్నట్లు తాను గతిలేనివాడు. తన కులమేదో తనకు తెలిసిపోయింది. తన పొరపాటు తనకు అర్థమయింది. తనది అబ్బయ్యనాయుడూ, జనార్దనరెడ్ల కులంకాదు. గతిలేనివాళ్ళ కులం.

ప్రసాద్ హృదయం తీవ్ర సంక్షోభంలో...

గదిలోపల ప్రిన్సిపల్...

వెళ్ళిపోతున్న విద్యార్థుల్నీ, కాలేజీ ఆవరణంలో ఎటుచూసినా వున్న సర్కారు తుమ్మకంప చెట్లనూ, వాటిమధ్య వెక్కిరించినట్లు మొగ్గలు తొడుగు తున్న రెండు మూడు ఎర్ర సుంకేసరి చెట్లనూ కిటికీలోంచి చూస్తూ; రాబోయే గొడవల్నెలా ఎదుర్కోవాలా అనే ఆలోచనలతో సతమతమవుతూ ఆశా, నిరాశల మధ్య వూగిపోతూ తన ఆఫీసు గదిలో ప్రిన్సిపల్...

అడ్డూ ఆపూలేని సర్కారు తుమ్మకంప చెట్లమధ్య కాలిబాటలో ప్రసాద్, అతని యిద్దరు మిత్రులూ.

"కోటయ్యా!" ప్యూన్ కోటయ్యను ప్రిన్సిపల్ పిలిచాడు.

"అయ్యా!"

"కాలేజీ అంతటా ఆ వెధవ కంపచెట్లే. ఎన్నిసార్లు కొట్టించినా యివి చావవేమిటి?"

"ఈసారి కిరసనాలు, మొదుళ్ళమీద పోసి కాల్పిస్తాం అయ్యా."

"అట్లయినా ఈ మొండి కంప చస్తుందంటావా? చూడు! ఈ రకం సుంకే సరి చెట్లను కాలేజీ అంతా నాటాలి."

"ఈ నేల్లో సరిగా రావటం లేదయ్యా!"

"ఈ రెండు మూడూ ఎట్లొచ్చాయి? బుద్ధి లేకపోతేసరి... పూఁ. తలు పేసుకో," ప్రిన్సిపల్ విసుగ్గా సీట్లోంచి లేచాడు.

"గడ్డ మార్చి పద్ధతిగా ఎరువు అదీ వేసి నీళ్ళుపోస్తే రావచ్చు నయ్య గారూ!" కోటయ్య సర్దుకున్నాడు.

"నీ మొహం పద్ధతిలే...జనార్దనరెడ్డి దగ్గర కొలువు చేస్తున్నావేమిటి? పద్ధతంటున్నావు...పద," ప్రిన్సిపల్ పగలబడి నవ్వాడు.

ఈయన కేదో కాసవెర్రి వుందనుకున్నాడు, ప్రిన్సిపల్ కొత్త ప్యూన్ కోటయ్య.

○ 1977 దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, ఆంధ్రజ్యోతి.